

متن پرسش

سلام علیکم. جناب استاد لطفا توضیحی اجمالی در مورد وحدت وجود، وحدت شخصیه و وحدت تشکیکی بدهید و توضیح دهید که کدام صحیح است. از کتابهایتان متوجه نشدم. لطفا سایت هایی که مستند در مورد مکتب تفکیک توضیح داده است معرفی کنید.

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: وحدت وجود و یا وحدت شخصیه وجود می‌گوید از آنجایی که خداوند از همه‌ی جهات و کمالات بی‌نهایت است پس نمی‌توان در کنار خالق، مخلوقات را به‌عنوان موجوداتی مستقل فرض کرد بلکه همه تجلیات اسماء الهی هستند و اطلاق حضرت حق اقتضاء می‌کند که از یک طرف با هر مخلوقی به آن مخلوق در صحنه باشد و از طرف دیگر چون او مطلق است و مخلوقات محدوداند، هیچ مخلوقی خدا نباشد مثل نسبتی که بین دریا و موج هست که از طرفی جز دریا در میان نیست و از طرف دیگر هر موجی جدا از دریا نیست و شما در محدوده‌ی هر موجی باز با دریا روبه‌روئید بدون آن‌که گمان کنید موج، دریا است زیرا موج، محدود است و دریا، محدودیت موج را ندارد. و تشکیک وجود در دستگاه عرفانی می‌گوید از آنجایی که مخلوقات هرکدام مطابق ظرفیت خود نمایانده‌ی اسماء الهی هستند و از این لحاظ دارای درجه‌ی وجودی متفاوت هستند پس وجود در مظاهر می‌تواند دارای تشکیک باشد و این هر دو صحیح است. ولی تشکیک در وجود به معنای آن‌که وجود مطلق بالای سلسله باشد و مراتب دیگر وجود در ذیل آن، بیشتر برای تعلیم خوب است و در جای خود قابل قبول نیست زیرا لازم می‌آید حضرت حق در مراتب پایین‌تر وجود حاضر نباشد. سری هم به قسمت مکتب تفکیک در همین سایت بزنید بد نیست بخصوص به سوال های ۲۱۷۸ و ۳۲۲۸ و ۳۰۴۲ و ۳۰۱۴ و ۲۲۹۹ و ۲۱۷۸ در ضمن کتاب «رؤیای خلوص»، از سید حسن اسلامی انتشارات صحیفه‌ی خرد حرف هایی دارد. موفق باشید